

kultura U prijevodu

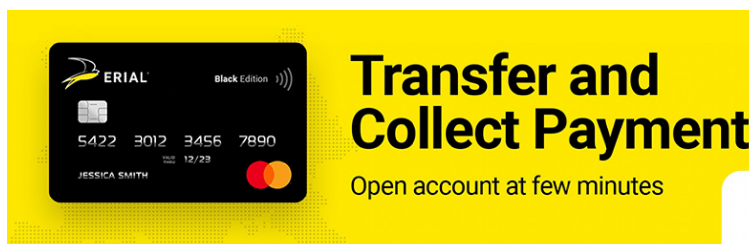
Obnova sakralnih objekata: Očuvanjem kulturne baštine, čuvamo svoj identitet

Objavio Ivana Grbeša - 14. listopada 2020. u 21:45

Foto: Ivan Standl, NSK fah, Ivan Ninković; fotomontaža: Narod.hr

Tog je hladnog jutra 22. ožujka, građane Zagreba probudilo snažno podrhtavanje i popratna buka. Prvi prizori nakon potresnog udara bili su uznemirujući, srušeni stropovi, popucali zidovi, urušene fasade i cigle na parkiranim automobilima, građani na ulicama s vrećicama te ranjena katedrala s krnjim tornjem. Svoj je mladi život izgubila i petnaestogodišnja djevojčica, a brojni su se sugrađani zbog sigurnosti s obitelji morali iseliti iz svojih toplih domova.

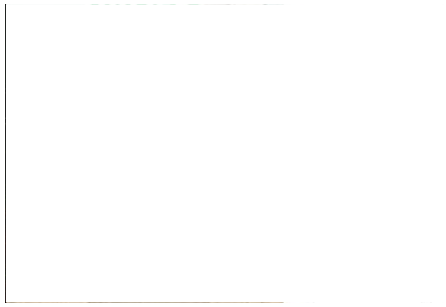

Transfer and Collect Payment
Open account at few minutes

Potres je zajedno s pandemijom koronavirusa poremetio živote stanovnika Zagreba, no i pokazao nesebičnost, humanost i međusobnu solidarnost. Dok se službe nisu organizirale, stanovnici su međusobno pomagali jedni drugima, hranom, odjećom i prijevozom. U čišćenje Grada, skidanje dimnjaka i urušenih krovova, uključili su se brojni volonteri, vatrogasci, policija, vojska, gradske službe, ali i stručnjaci, statičari, arhitekti i konzervatori koji su danima obilazili lokacije i popisivali štetu.

Pitali smo nadležne hoće li se objekti 'krpati' ili će se ići u temeljitu obnovu?

Potres i niz popratnih koji gotovo svakodnevno tresu glavni grad i sjeverozapadni dio Hrvatske doveli su do znatnih oštećenja i na kulturno-povijesnoj graditeljskoj baštini. Najjači od njih, razorni potres koji se dogodio 22. ožujka ošteti je pojedinačno zaštićena dobra u koje se ubrajaju muzeji, arhivi i knjižnice, zatim sakralnu baštinu te brojne kulturne objekte, a teško je oštećen sakralni i muzejski inventar, muzejska građa i vrijedna dokumentacija.

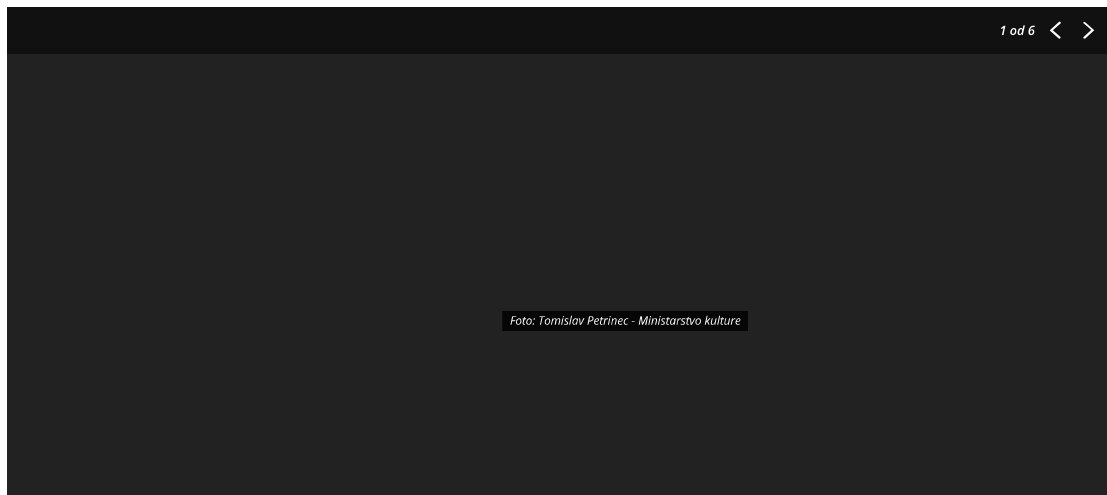

Obnova Zagreba nakon potresa sigurno će trajati desetljećima, a uvelike ovisi i o dostupnim financijskim sredstvima. O svemu nam je više rekao glavni konzervator za nepokretnu kulturnu baštinu Ministarstva kulture i medija, **Tomislav Petrinec**.

“Bez obzira na suvremena saznanja o potresnom riziku i razini spremnosti zajednice, njegov nepredvidivi i iznenadni nastup, jačina i posljedice djelovanja te kolektivni šok, dijelom opravdavaju iznenađenje i snalaženje u prvim danima nakon potresa. Provedbom detaljnih pregleda sakralnih građevina pokazalo se da će šteta izazvana potresom općenito imati značajnu financijsku težinu, osobito ako se uzme u obzir **cjeloviti pristup obnovi** koja uključuje i nužno protupotresno ojačanje konstrukcija, budući da se radi o prostorima u kojima se okuplja veći broj građana.”, istaknuo je Petrinec za Narod.hr.

Centar Zagreba i sve starije građevine nisu građene po suvremenim propisima, što je doprinijelo većoj razini oštećenja na objektima. Gotovo svi stariji sakralni objekti pretrpjeli su štetu. Petrinec je za Narod.hr opisao i zašto su sakralni objekti osobito osjetljivi na podrhtavanja tla.

“Crkve karakteriziraju prostori velikih raspona i visine crkvenih lađa, najčešće natkriveni zidanim svodnim konstrukcijama te sustavi stupova i lukova, koji, zbog krutosti zidanih masa pokazuju veliku osjetljivost na vibracije i pomake pri potresnom opterećenju. Stoga je došlo do značajnih pukotina na svodovima, lukovima i kupolama, vertikalnim zidanim konstrukcijama i stupovima čak i gubitka nosivosti i stabilnosti sklopova uz djelomično urušavanje, primjerice južnog tornja Katedrale, svoda u Bazilici Presvetog Srca Isusova te brojnih ne-konstrukcijskih elemenata kao što su balustrade, fijale, skulpture i ostali ukrasni dijelovi građevina.”, kazao je dipl.ing.arh. Petrinec te nam je ustupio fotografije koje je netom nakon potresa snimio nadležni tim zadužen za procjenu štete u Ministarstvu.

Na pitanje na koji će se način te s kojim sredstvima obnavljati zgrade kulturnih institucija i sakralni objekti, Petrinec nam odgovara:

“Prema nedavno donesenom Zakonu o obnovi zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko zagorske i Zagrebačke županije, **predviđena je cjelovita obnova zgrada javne namjene među koje spadaju i zgrade vjerskih zajednica**. Dio potrebnih sredstava za obnovu očekuje se iz proračuna Grada Zagreba i Republike Hrvatske, te iz različitih donatorskih izvora, a dio troškova koji se odnose na poduzete hitne mjere zaštite građevina i ljudi predviđa se pokriti sredstvima iz Fonda solidarnosti Europske unije čija se raspodjela očekuje u narednom periodu.”, istaknuo nam je Petrinec.

Povjesničar umjetnosti Dragan Damjanović na **HRT-u** je naveo kako će najveći problem biti obnova Zagrebačke katedrale, ali kako ne smijemo zaboraviti ni Mirogoj, koji je lociran puno bliže epicentru, a bio je zapušten i prije potresa. “Ne obnavljamo nešto što više ne postoji. Sve je još uvijek tu, samo treba sanirati”, rekao je Damjanović.

I naš se sugovornik osvrnuo na teška oštećenja na Mirogoju.

“Sklop crkve Krista kralja s arkadama na Mirogoju kao jedan od najreprezentativnijih europskih memorijalno sakralnih kompleksa oštećen je u čitavom svom arhitektonskom obuhvatu, a karakteristične su pukotine gotovo svih svodova kupola i lukova, te mjestimično zidova, kao i urušavanje balustrada vijenaca i drugih stilsko-dekorativnih elemenata od kamena.”

Petrinec nam je opisao kako je tih prvih dana izgledalo popisivanje štete.

“Već prvim uvidom u stanje nakon potresa utvrđeno je da su najveća oštećenja pretrpjele upravo sakralne građevine na čitavom području Grada Zagreba te na dijelovima Krapinsko zagorske i Zagrebačke županije. Prijave šteta za područje Grada Zagreb prikuplja Gradski Zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode, a za područje Krapinsko zagorske i Zagrebačke županije nadležni Konzervatorski odjeli Ministarstva kulture u Krapini i Zagrebu. Odmah nakon potresa Ministarstvo kulture i medija uspostavilo je način rada u kriznoj situaciji te odredilo stručnjake – djelatnike ministarstva koji će koordinirati poslove na popisu i procjeni šteta te formulirati polazišta i smjernice za obnovu zaštićenog graditeljskog fonda. Usklađivanje potrebe za žurnim djelovanjem s jedne strane, te opreznog raščišćavanja ruševina i pomnog planiranja svakog koraka koji vodi prema obnovi, zbog očuvanja vrijednosti sakralnih građevina i njenih vrijednih inventara predstavlja iznimno zahtjevnu i odgovornu zadaću za sve sudionike. Žurno fizičko-tehničko osiguranje građevina, evakuacija inventara, nabava zaštitnih i potpornih konstrukcija te provedba interventnih zahvata kako bi se spriječio nastanak daljnjih neizravnih šteta uz donošenje nužnih, često radikalnih odluka najteži je dio poslije-potresnog djelovanja. Uloga domaćih stručnjaka – konstruktora s Arhitektonskog i Građevinskog fakulteta, Instituta građevinarstva Hrvatske te tvrtke Geoexpert bila je posebno je značajna u prvim pregledima te detaljnijim ekspertizama stanja pojedinih zgrada, osobito sakralne graditeljske baštine.”, istaknuo je Petrinec.

Potres u Zagrebu 1880. godine i izgradnja nakon potresa

Kada je 22. ožujka 2020. potres ponovno pogodio Zagreb, često se spominjao i onaj prethodni od prije 140 godina. Tog je 9. studenoga 1880. potres jačine 6,3 stupnja po Richteru s epicentrom na Medvednici velike štete nanio zagrebačkoj katedrali te je bila potrebna temeljita obnova. Potres je srušio svodove u katedrali i oltare, probio pod, oštetiо grobnice i zvonik. Obnova je završena 1906., a vodio ju je Hermann Bollé.. I svi ostali sakralni objekti u gradu bili su oštećeni.

Nakon potresa pokrenuta je velika obnova, a grad se nastavio širiti. Uz obnovljenju katedralu, Zagreb je dobio i brojne nove palače, parkove i fontane. Sa Zagrepčanima se solidarizirala cijela Europa, prikupljajući novčanu pomoć. Zagreb tada poprima i oblike modernoga urbanog grada s osnovnim tada standardima poput gradske rasvjete, kanalizacije, a kasnije i gradskog transporta – konjskog tramvaja. U određenom smislu potres 1880. izmijenio je lice gradu i tadašnji život.

Stručnjaci ističu kako je i ovaj potres prilika za modernizaciju grada, ali i povećanje sigurnosti. Arhitekti, statičari i konzervatori pred sobom imaju zahtjevan zadatak, očuvati izgled sakralnih objekata i Grada te podići razinu sigurnosti na danas važeće propise.

Obuljen Koržinek: “Procjena štete na kulturnoj baštini iznosi oko 7 milijardi eura”

Ministrica kulture i medija, Nina Obuljen Koržinek otkrila je kolika je ukupna procijenjena šteta na kulturnoj baštini.

“Obnova kulturne baštine bit će dugotrajna. Riječ je o kompleksom interdisciplinarnom i međuresornom pristupu kojemu bi cilj trebao biti ukupno poboljšanje urbanog standarda u Zagrebu uz očuvanje vrijednosti povijesne cjeline koja ima značenje za struku i za građane. Procjena štete na kulturnoj baštini iznosi oko 7 milijardi eura. Dio sredstava za hitne mjere osigurali smo iz Europskog fonda solidarnosti, a nastaviti ćemo s osiguranjem financijskih sredstava za što planiramo povlačiti sredstva Europske unije kao i druge izvore.”, rekla je ministrica u [intervjuu](#) za Hinu.

S obzirom na to da je potres nanio najviše štete povijesnoj gradskoj jezgri unutar koje se nalazi najveća koncentracija pojedinačnih kulturnih dobara kao što su sakralne građevine, muzeji i druge vrijedne povijesne zgrade, obnova je zahtjevnija.

“Obnova će obuhvatiti poboljšanje stanja konstrukcije, općeg građevinskog stanja zgrada (uključivo instalacije i infrastrukturu) te obnovu arhitektonsko stilskih obilježja.”, najavila je ministrica.

Iako su resursi ograničeni, a procijenjena šteta enormna, cjelovita obnova oštećenih sakralnih objekata koja uključuje poboljšanje seizmičke otpornosti je nužna, s ciljem zaštite ljudskih života od eventualnih budućih potresa, ali i zaštite sakralnih objekata koji su naši spomenici povijesti i kulture. Završit ćemo s mišlju profesorice arhitekture i stručnjakinje za sakralnu baštinu Zorane Sokol Gojnik koja je za Narod.hr naglasila važnost očuvanja kulturne baštine.

“Gubitak naše baštine, označava i gubitak tragova našeg identiteta. Voljela bih da se s tom mišlju pristupi obnovi sakralnih građevina.”

Podržite nas! Kako bismo Vas mogli nastaviti informirati o najvažnijim događajima i **temama koje se ne mogu čitati u drugim medijima**, potrebna nam je Vaša pomoć. Molimo Vas podržite Narod.hr s 50, 100, 200 ili više kuna. Svaka Vaša pomoć nam je značajna! Hvala Vam! Upute kako to možete učiniti možete pronaći **OVDJE**

Izvor: narod.hr

OZNAKE hrvatska kulturna baština kulturna baština obnova oštećenja na sakralnim objektima potres Zagrebačka katedrala

Like 1

VIŠE S WEBA

Kolačići i politika privatnosti